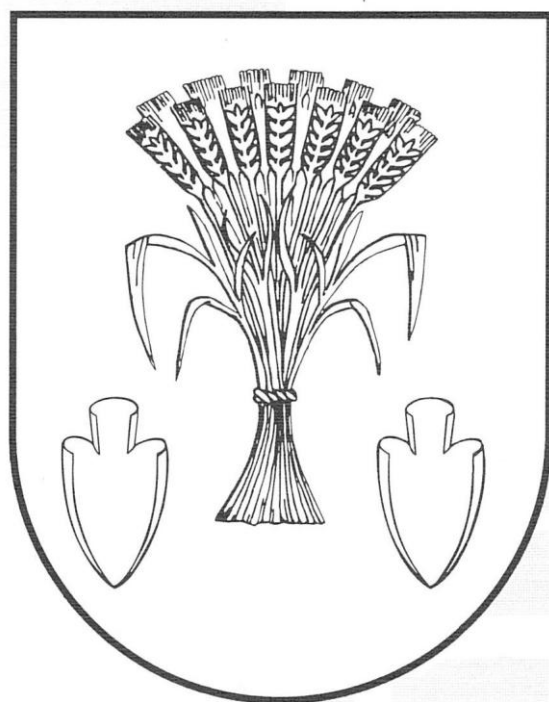

HISTORIE OBCE

ROUDNICE

Vydáno k příležitosti sjezdu rodáků a přátel obce Roudnice
v roce 2005

Obsah:

I. Historie Roudnice

- Archeol. nálezy, název Roudnice, osídlení, povinnosti poddaných
- Významné osobnosti
- Historické památky (kříže, kříž na hřbitově, kaplička, památník obětem válek, lid. architektura, sklípek, škola)
- Pomník před OÚ (jeho historie)

II. Školství

- Školní kroniky, zajímavosti ze šk. kronik
- Jak se v Roudnici učilo před 200 lety
- Slavnostní otevření školy
- Jména řídících učitelů

III. Kultura

- Divadelní činnost v Roudnici (od r. 1919 - do r. 1960)
- Další kulturní akce (film. a fotogr. kroužek, „U Formana“)
- Divadlo v přírodě (otevření, využití, přebudování do dnešní podoby)
- Knihovna (od r. 1930 po dnešek – knihovnice, internet)

IV. Dokumentace o Roudnici

- Dokumenty OA, kroniky v obci: divadel. kronika, Sokol, obecní kr. a doplňky kronikáře
- Nahlédnutí do roudnické kroniky od r. 1918 po r. 2003 – převzetí praporu a erbu, popis praporu a erbu Roudnice

V. Nejstarší spolky v Roudnici

- Sokol: ustavení, sok. kronika, činnost do r. 1939, okupace 1939-45
činnost po 2. sv. válce do dneška – fotbal
- Hasiči: činnost od r. 1926, vyznamenání členové, dnešní stav

VI. Další zajímavosti z obce

- Správní okresy, vývoj počtu obyvatel, jména starostů a předsedů MNV

VII. Současnost

- Změny v obci a okolí (písníky), pohostinství v obci
- Podniky (Svitap, Autobazar, MATTY, mléč. farma, řemeslné dílny)
- Staré zvyky (Tři králové, plesy, masopustní průvody, čarodějnice)
- Současné akce (vítání občánků, MŠ, klub Kvítek, sport. vyžití v létě, zájm. činnost: keramika, tvoření, zájezdy do divadel v HK, Pce, Pha)
- Činnost spolků: hasiči, Sokol, Spolek žen, rybáři, myslivci, důchodci
- Vzhled obce (topoly - nízké dřeviny, výstavba rod. domků, mysl. chata, soukr. zemědělci)
- Mikroregion UB

VIII. Trochu vzpomínek na konec – aneb co všechno odnesl čas

- Vzpomínky roudnických důchodců

I. Historie Roudnice

Archeologické nálezy

Nejstarší osídlení Roudnice možno položit do mladší doby kamenné a doby bronzové. O tom, že ves byla osídlena v dávných dobách svědčí četné archeologické nálezy.

Podle lesa „Na Horkách“ byly nalezeny kamenné neolitické sekery, dále pak lužická středověká keramika. U statku p. Morávka, kde stávala tvrz „Na Turyni“, byly nalezeny mince a šperky. Pod lesíkem „Habr“ nalezeno popelnicové pohřebiště, zlomky bronzového náramku, mlýnský kámen a drtidlo. Roku 1880, při rozšiřování silnice na Nechanice, byl objeven žárový hrob a zlatý spirálový drát. V písničku p. Kalvody, při silnici z Roudnice do Syrovátky, byla v r. 1939 objevena sídlištní jáma, drtidlo a zlomek broušeného nástroje. Na místě Hamplovy cihelny byly nalezeny dva kostrové hroby a keramika. V roce 1951 byla u stodoly p. Probošta nalezena kamenná sekera. Poslední nález je z r. 1975. Při kopání jámy na vápno na stavební parcele p. Levinského byla narušena středověká zásobní jáma, kde bylo šest celých nádob na sebe poskládaných, zlomky keramiky a zvířecích kostí. Katastr Roudnice byl též nalezištěm novověkých mincí a byl zde vyorán poklad starých římských mincí (1912). Uvedené nálezy jsou uloženy v depozitářích hradeckého muzea.

Název Roudnice vznikl pravděpodobně podle zakladatele, který se jmenoval Rudný nebo Roudný, jeho potomci se nazývali „Růdníci“ z toho pak vzniklo jméno Roudnice. Podle další domněnky mohlo jméno vzniknout od rezavých skvrn močálů – rudné, z toho Rudnice, Roudnice. První písemné zmínky o Roudnici jsou z roku 1384.

Osídlení

Asi 2000 kroků od vesnice směrem k Homyli stávala tvrz, kterou drželi vladykové z Roudnice. Roku 1384 na ní seděl Beneš z Riesenburka, po něm Anežka z Třebechovic, Markvart z Jeřic a Zdislav Mních. Roku 1438 dobyl roudnickou tvrz Jetřich z Miletínka. V roce 1513 získal Roudnici Vilém z Pernštejna, který ji připojil k panství pardubickému. S pardubickým zbožím přešla Roudnice r. 1560 do majetku královské komory, s níž sdílela osudy až do zániku feudalismu v roce 1848.

Povinnosti poddaných byly zapisovány v urbářích. V pardubickém archivu se zachovaly urbáře zachycující robotní povinnosti Roudnice na počátku 16. století. V té době byl celkový počet zde osedlých 37. Dochovala se též „Berní rolla“ z r. 1660, která vypovídá o poměrech po válce třicetileté. Většina usedlostí v Roudnici byla zpustošena a pole zůstala neoseta. Z roku 1743 se zachovala kniha „Robotní povinnosti panství pardubického“. Zde jsou uvedeny

roudnické roboty potažní a pěší. V roce 1770 byla Roudnice rozdělena na Horní a Dolní Roudnici. Toho roku byla zavedena popisná čísla.

Rok 1775 probíhal ve znamení selských rebelií. Jeden proud vzbouřených sedláků, který táhl od Náchoda, přitáhl 22. března 1775 do Roudnice, kde se přidal mladý selský synek Matěj Chvojka. Úlevu selskému lidu přineslo zrušení roboty. Na Pardubicku, tedy i pro Roudnici, se tak stalo patentem ze 4. března 1849.

Sedláci byli dále povinni poskytovat přípreže. V době válek mnohdy táhli s potahem do ciziny. Za války 1866 vykonávali tuto povinnost všichni sedláci z Roudnice. Mimo vojenských přípreží byly povinností zápřeže pro obec. Tak všichni roudničtí sousedé vozili v r. 1855 kámen z „Kunětické Hůry“ na stavbu obecní pastoušky. Vozívali i žebráky do jejich domovské obce, dopravovali „šupáky“ od vesnice k vesnici a jezdili se stříkačkou k požárům v okolí. Povinností hospodáře z čp. 86 bylo vozit lékaře, který prováděl očkování dětí.

Významné osobnosti

Významným roudnickým rodákem je Matěj Chvojka, nejmladší ze čtyř synů Jana Chvojky. Studoval na latinských školách. Nebyl strůjcem selského povstání, ale do jeho čela byl postaven pro své vzdělání. Bylo mu v té době 20 let. Po potlačení selských rebelií byl vyšetřován a po krátké době byl propuštěn. Nebyl ženatý, zemřel na souchotiny v r. 1791. Byl pochován na hřbitově u libčanského kostela. Chvojkovi je připisováno autorství „Selského otčenáše“ a „Lamentace o té selské rebelii“.

K Roudnici se váže jméno rodu Veverků, z něhož vyšli vynálezci ruchadla. Rod Veverků se usadil v Roudnici r. 1622 v čp. 9 (někdejší usedlost u Vozábů). Bratřenci Veverkové, kteří vynalezli ruchadlo, žili v Rybitví u Pardubic.

Své rodové kořeny má v Roudnici významný polský malíř Jan Matějka. Žil v letech 1838 – 1893. V čp. 18 (vedle bývalé školy) se narodil jeho otec František Matějka, který se dostal do polského Krakova, kde působil jako učitel hudby. Historická plátna Jana Matějky jsou známa po celé Evropě.

Historické památky

Z památkově hodnotných objektů jsou v obci kamenné kříže z roku 1831 a 1843, kovový kříž na hřbitově, kaplička, památník obětem válek a několik objektů jako doklad lidové architektury. Na dolním konci se mezi ně řadí bývalý Půlpánův sklípek, který sloužil pro chlazení mléka. Všechny zmíněné objekty byly zrestaurovány. Památná je též budova školy, která zde sloužila výuce dětí 100 let.

Pomník před obecním úřadem

V roce 1920 byly do zahrádky u pomníku padlých vsazeny 4 lípy. Pojmenovány byly: Lípa svobody, Lípa legií, Lípa Masarykova a Lípa Komenského.

11. září 1921 odhalen byl pomník před školou věnovaný památce vojínů padlých ve světové válce aneb zahynulých následkem válečných útrap. Odhalení bylo přítomno značné množství lidí domácích i přespolních. Pomník se stal místem oslav různých výročí. Branci, kteří šli hromadně k odvodu, pokládali vždy k pomníku věnec.

Za období první světové války je zde napsáno 33 jmen roudnických občanů. Za období druhé světové války je zde deska se třemi jmény:

František Pulpán – zemřel v koncentračním táboře v Terezíně.

Václav Hrubý – zastřelen německými fašisty.

Jaroslav Doležal – účastník partyzánského hnutí, zastřelen gestapem v dubnu 1945 v Jihlavě.

Na počest všech obětí válek se každý rok shromažďujeme a pokládáme k pomníku květiny. Děje se tak 5. května a 28. října.

I. Školství

V okresním archivu v Hradci Králové jsou uloženy školní kroniky zachycující časové období od r. 1800 do r. 1976. Tyto školní kroniky jsou zároveň obrazem života obce v těchto letech.

Zajímavosti z uložených kronik

Školní rok 1865 – 66.

Jak zákonem vytknuto a na národních školách již v obyčej vešlo, začíná školní rok týden po svatém Anjelu strážném, neb i o týden později. V neděli po Anjelu strážném slavívá obec Roudnice posvícení a tedy i začíná školní rok po uplynutí místní slavnosti. Tento rok školní počítnul ale teprv po slavnosti vlastenecké, svátku svatého Václava. Toho roku o vodu zvláště byla veliká nouze. Lid dobytek svůj napojiti nebyl vstavu, u školy na kopci jest studně obecní a jen ten, kdo si ráno pospíšil, navázil snad asi dvě konve vody. (Škola byla v místě pozdějšího hostince Na Kopečku.) Do školy brali jsme vodu ze studánky proti kovárně čp. 88. Děti toho roku do školy pilně chodily a chvalný prospěch učinily. Učeno bylo katolickému náboženství, biblické historii, čteno v čítankách předepsaných. Při výkladu zvláštní zřetel brán byl na mravouku, přírodopis, dějepis, zeměpis, štěpařství a hospodářství vůbec. Dále učeno počtům z paměti a v číslicích. Psaní bylo učeno co krasopisu a písemnému vyjádření myšlenky.

1872 - docílen byl výminečný sporný mír mezi starostou a občany, výborem předcházejícím a úřadujícím

- na hranicích dobřenských přistiženi dva pytláci tamním lesníkem, kteří

- silnější jsouce, zbili lesníka, kterýž udal četníkům, že to byli dva synkové z Roudnice, rodin zachovalých. Četníci je v průvodu starosty vzali nočního času z lože, poutajíce je před očima rodičů a pana starosty odvedli je do nechanické káznice. Na to byl starosta jedné noci zbit, jindy bylo mu okno vytlučeno a tu nezbývalo nic jiného, než udat věci k hejtmanství, kteréž zase jednoho čelnějšího občana vzalo ve vazbu, právě zase v noci, kdy všechno spalo ...
- 1881 – sčítání obyvatelstva – přítomných 1012, na čas nepřítomných 36.
- 1882 – místní „školdozorce“ se vzdal, místním dohlížitelem jmenován Vincenc Nosek. Počet školou povinných dětí je 182.
- 1883 – zapsáno na školní rok 174 dětí školou povinných. Nemoc mezi dětmi - spála – zemřeli dvě děti.
- 1887 – nové dva mosty z cihel postaveny přes potok (proti škole a v horní části obce).
- 1893 – školní rok skončen 15. července. Vydáno poučení proti choleře.
- 1895 – na ukončení školního roku 12. července měli všichni žáci poučnou vycházku přes kopec nad školou k lesu „Habry“.
- 1896 – 154 žáci, z nich 7 Němců. Domovem z Roudnice 84 žáků, z jiné obce 70 žáků. Dle shledání obvodního lékaře zjištěna nemoc mázdřivka u dítek. Čtyři děti zemřely. Bylo přerušeno vyučování, zahájeno bylo po vymytí a vybělení školy asi za měsíc. Téhož roku věnován škole pozemek na zahradu až k silnici, od západu a jihu postaven železný plot od východu dřevěný.
- 1902 – nařízeno přerušování vyučování, příčinou kašel, onemocnělo 51 dětí a 39 bylo zproštěno za příčinou nemoci v domě.
- 1905 – vady docházky školní byly: práce polní u rodičů i na výdělek, služebnost u zemědělců. Na prospěch docházky poskytováno v zimě stravování polévkou a chlebem pro chudé žáky.
- 1906 – zdravotní stav žáků nepříznivý. V zimě kašel, v květnu spalničky, nejspíše z Dobřenic přinešené. Školní rok ukončen o půl měsíce dříve. Methodický kurs kreslení volného proběhl za vedení slovného p.c.k. okresního školního inspektora. Volné kreslení provádělo se také ve třech třídách s dobrým výsledkem a ve III. třídě též štětcem.

Jak se v Roudnici učilo před 200 lety

První počátky vyučování v Roudnici nejsou v žádné kronice doloženy. Řídící učitel Vincenc Charbuský se o nich dozvěděl z vypravování svého předchůdce. Popsal je ve své řeči k 50. výročí školy v r. 1925. Originál tohoto projevu se zachoval. Vybíráme některá fakta:

K vyučování dětí byl určen barák čp. 50 (Posadovských, Havelkovi). Učitel – buďto tkadlec, krejčí nebo zedník – vyučoval po dobu zimy. Teprve v r. 1800 byl postaven obecní barák č. 56 (místo, kde stál hostinec Na Kopečku). V tomto baráku se vyučovalo v jedné třídě. Stavení časem chátralo, v roce 1869

bylo již naprosto sešlé. „Učitel musil sám lišty umazovat, okna sklítí a podlahu přištipkovat“. Na úhradu školního provozu a platu učitele vybíral se od rodičů „sobotáles“. V Roudnici činil 2 zlaté na žáka za rok.

Roku 1873 byla jednotřídní škola rozšířena na dvojtřídní. Vyjednáno s panem Janem Baršem čp. 98, aby svou velkou světnici pro třídu přenechal. Od 2. ledna 1874 byla u Baršů jedna „žakovna“ otevřena. V témže roce vyzvaly c.k. úřady obec ke stavbě nové školní budovy.

Po dlouhém dohadování bylo vybráno místo a začal se svážet materiál. Lámaný kámen od Hořic, cihly ze Svobodných Dvorů a z Hamplovy cihelny na Horkách. Pak už započala stavba.

5. června 1875 – vytyčení základů

8. června 1875 – počato s kopáním základů

14. června 1875 – kladení základů

23. června 1875 – slavnost položení základního kamene

základní listina byla podepsána, projevy sepsány a vše bylo uloženo do zvláštní schránky pod základní kámen, který byl usazen pod jihozápadním rohem

18.července 1875 – hotová vazba

12. listopadu 1875 – stavba dokončena a předána

Slavnostní otevření školy

Dne 14. listopadu 1875 v neděli nastal slavnostní den svěcení školy. U nové školy shromáždil se veliký zástup lidí a školní mládež. Průvod odtud s prapory a praporečky šel vstříc druhému průvodu, jenž přicházel od Libčan. Na kraji vesnice se oba průvody setkaly. Odtud nepřehledný dav s hudbou, za neustálé střelby a zvonění, ubíral se ke křížku na hořením konci, kdež byla vykonána pobožnost. Nato šlo se k nové škole. Tu farář libčanský uvítal přítomné a provedl svěcení. Počet žáků dostoupil čísla 189. Proto byla od roku 1885 roudnická škola trojtřídkou.

Jména řídících učitelů od roku 1800

Josef Baudyš, Josef Vomáčka, František Hruštička, František Houžvička, Jan Skalický, Frydrych Bergman, Jan Malý, Josef Kumštát, Václav Falta, František Mindl, Václav Mazura, František Hrdina, Josef Erben, Vincenc Charbuský, Bohumil Šup, Jan Lakmayer, Stanislav Ondráček, Stanislav Stránský, Břetislav Rousek, Marie Zachariášová a Jaroslava Janouchová.

K prvnímu září 1976 byla pro malý počet žáků roudnická škola zrušena. Žáci dojíždějí do základní školy v Libčanech, někteří do Hradce Králové.

Budova byla zrekonstruována pro potřeby obce. Je zde umístěn obecní úřad, knihovna, internetová stanice a jsou zde klubovny pro zájmovou činnost.

II. Kultura

Divadelní činnost v Roudnici

Po první světové válce se obnovila v Roudnici divadelní činnost. Pan Josef Charbuský (nar.1900) poskytl pro kroniku mnohé informace o pořádání divadelních představení v meziválečném období. Již v roce 1919 byla sehrána hra „Návrat českého legionáře“, kterou nacvičila nově vzniknuvší tělovýchovná jednota Sokol. Dalších třicet her, mezi nimiž byla Lucerna, Maryša, Vojnarka, svědčí o bohaté divadelní činnosti v Roudnici. Poslední představení bylo sehráno v prosinci 1938. Byla to hra Gero, v níž účinkovalo 56 osob. Doba okupace (1939-1945) pak přerušila tento slibný vývoj roudnického divadla.

Jeviště, které bylo přenosné, se stavělo v hostinci Na Sále. Bylo z přelomu 19. a 20. století, původně majetek Hospodářsko – čtenářské besedy. Pro představení Na Kopečku pořídila v r. 1922 tělovýchovná jednota Sokol jeviště nové, které sloužilo přes 30 let. Mimo Sokol vyvíjela divadelní činnost též Sociálně demokratická strana a Republikánský dorost.

Druhá světová válka znamenala naprostý útlum ochotnického divadla. Až léta padesátá, kdy odezněly válečné starosti, přinesla do ochotnické činnosti nové aktivity.

V roce 1954 byl Na Kopečku uspořádán kabaretní večer za režie Josefa Mrštíka. V hostinci Na Sále byl uskutečněn ples „V růžové zahradě“. Součinnost roudnických se projevila v jeho náročné přípravě. V roce 1955 následoval opět Na Sále ples „Přehlídka národů“. Zapojilo se 90 roudnických mužů a žen. Scénář tohoto úvodu plesu byl dílem Františka Víška. Tradicí se pak staly Silvestrovské večery. Konaly se Na Sále v režii Františka Širokého.

Prvního února 1955 byl v Roudnici ustaven divadelní kroužek Osvětové besedy. První hrou byla Divá Bára, v létě pak velká pouťová estráda. Následovala hra Sládkova dcera. Další kulturní pořady se odehrávaly většinou o pouti, která byla od r. 1960 stanovena jednotně na druhou neděli v červenci. (Do té doby se pouť slavila zvlášť na dolním a na hořním konci. Byla to památka na Horní a Dolní Roudnici).

Další kulturní činnost

V roce 1965 byl založen filmový a fotografický kroužek. Jeho členové František Doležal a František Široký točili dokumenty z vesnice. Tyto staré filmy jsou nyní přetočeny na videokazetě. Dnes, i když časem utrpěly na kvalitě, jsou cennou památkou na dění v obci a v mnoha případech památkou na ty, kteří už nejsou mezi námi. Dalším dokumentem je i fotokronika, kterou pořídil František Doležal. Fotokronika obsahuje snímky od roku 1955.

V roce 1965 byl po rekonstrukci hospody U Matějovských otevřen hostinec U Formana. Název byl zvolen na základě pověsti o formanovi, který

v prvním oupadě cestou od hospody k Habru usnul, spadl z vozu, kola mu přešla hlavu a byl na místě mrtev.

Divadlo v přírodě

V roce 1965 se začalo v bývalém Zemanově písničku budovat přírodní divadlo. Otevření divadla se konalo na roudnickou pouť v r. 1966. Na sobotní večer bylo připraveno dramatické pásmo Jan Hus. V neděli prošel vesnicí slavnostní průvod se čtyřmi alegorickými vozy. První představoval dobu husitskou, druhý dobu Temna, třetí svobodnou vlast. Čtvrtý vůz byl vyzdoben na počest 40. výročí založení hasičského sboru v Roudnici.

Divadlo bylo pojmenováno po roudnickém rodáku na Chvojko divadlo. Bylo poděkováno všem, kteří obětavě odpracovali při budování divadla stovky brigádnických hodin zdarma. Nadšení diváků vyvolalo vystoupení dětí a mládeže v národních krojích, kdy šest kolon zatančilo českou besedu. Do celé akce se zapojilo 120 roudnických občanů, ať už jako herců, pořadatelů nebo různých pomocníků při přípravě slavnosti.

Chvojko divadlo sloužilo k pořádání divadelních představení. Vystupovali zde roudničtí ochotníci, byli zváni herci z pardubického divadla a umělci z Prahy (Jaroslav Vojta, Homola a Lipský, Jára Pospíšil, Petr Spálený, Vilém Čok). Koncertoval zde Karel Polata, Kmochova hudba z Kolína, Agrostrojanka z Jičína a další. V roce 1967 zde sehráli roudničtí ochotníci Jiráskovu Lucernu. V červnu 1968 byla nacvičena pohádková hra Krakonoš. Vystoupilo v ní 70 dětí z Roudnice a ze Lhoty pod Libčany. V témže roce se zde konal sjezd roudnických rodáků a přátel. V letním období byly v přírodním divadle pořádány taneční zábavy. Postupem času zde byly prováděny úpravy až do dnešní podoby. V sousedství divadla bylo zbudováno fotbalové hřiště s příslušným zázemím.

Hostinec Na Sále

Zde se konaly plesy, pouťové a posvícenské zábavy a „tancovačky“ k různým příležitostem. Kromě toho zde v padesátých letech probíhaly „odpolední čaje“. Pořádala je tělovýchovná jednota Sokol. Tyto zábavy byly vyhlášeny po širokém okolí.

Kulturní akce ve vesnici zajišťovalo JZD, MNV a společenské organizace v obci. Zábavných pořadů bylo mnoho a byli sem zváni známí umělci (např. Jiřina Bohdalová, Karel Effa, Ljuba Hermanová, Iveta Simonová, Milan Chladil).

Knihovna

Zákonem o obecních knihovnách byla v r. 1930 v Roudnici zřízena knihovna. Do knihovny rady zvoleni Josef Charbuský a Helena Čapková, později František Hadinec, Bohumil Šup a Josef Mervart. Nejprve byla knihovna umístěna v hostinci Na Kopečku, potom Na Sále, později v budově školy.

Nejdéle pracovala jako knihovnice paní Jaroslava Žilková (nar. 1925). V roce 1989 byla roudnická knihovna oceněna v celostátním měřítku. Svoji úspěšnou pětadvacetiletou práci v knihovně zakončila paní Jaroslava Žilková v r. 2002.

Od 1. ledna 2003 převzala vedení knihovny paní Ivana Novotná. V současné době je knihovna napojena na počítačovou síť a je zde v provozu internetová stanice přístupná veřejnosti. Knihovna vlastní 3 600 svazků, je evidováno 124 čtenářů.

III. Dokumentace o Roudnici

Staré dokumenty o Roudnici, které jsou běžně k nahlédnutí, jsou uloženy ve sbírkách Okresního archivu v Hradci Králové. Kromě školních kronik je zde kniha příjmů a vydání od r. 1804. Obsahuje protokoly schůzí obecního zastupitelstva. V nejednom případě se zde objevuje podpis třemi křížky, který je upřesněn svědectvím dalšího účastníka jednání. Ten písemně potvrdil, kdo se třemi křížky podepsal. Dále je zde uložena kronika Roudnice, zpracovaná zaměstnancem cukrovaru v Syrovátce Františkem Pražákem za spolupráce Josefa a Františka Charbuského z Roudnice.

V obci je k nahlédnutí Kronika divadelního kroužku, Kronika Sokola z r. 1919 a Pamětní kniha obce Roudnice. Úvodní stránka této knihy nás informuje, že kronika obce obsahuje zápisy od r. 1918. Podepsán starosta Jan Machač, dále Jan Vozáb a Josef Bitner.

Prvním kronikářem byl ustanoven Vincenc Charbuský, řídící učitel roudnické školy. Jeho nástupcem byl Josef Václavík. V r. 1945 se stala kronikářkou Milada Vaňková. V letech 1952 – 1980 nebyla kronika vedena. Od r. 1981 vede kroniku Marie Doležalová, zápisy jsou prováděny každoročně.

Cenným doplňkem obecní kroniky je historie všech popisných čísel, kterou zpracoval podle pramenů Pernštýnského archivu v Pardubicích také František Pražák.

Nahlédnutí do roudnické kroniky

1918 – jsou zde 2 obchody se smíšeným zbožím, 3 hostince, 2 kovárny, 4 krejčovské dílny, 4 dílny obuvnické, 3 truhlářské dílny, sušárna čekanky místního rolnického družstva a strojírna na hospodářské stroje bratří Šimůnků.

1919 – uvítání presidenta T.G.Masaryka, který projížděl po státní silnici do Hradce Králové.

1923 – ustavující schůze spořitelního a záložního společenstva „Kampelička“, prvním pokladníkem Václav Hyršl.

1924 – usneseno zahájit jednání o regulaci roudnického potoka.

- 1927 – založeno Sdružení chovatelů zvířectva hospodářského.
- 1928 – ustanovení přípravného výboru pro postavení Chvojкова domu.
- 1929 – ukončení regulace potoka.
- 1931 – v obci jsou tyto koncesované živnosti: 3 hostinské, 3 obchody se smíšeným zbožím, 2 řeznické, 2 krejčovské, 1 cementářská, 1 truhlářská, 2 kovářské, 1 obuvnická a 4 prodejny tabáku.
- 1932 – při soupisu zvířectva hospodářského napočteno 644 kusů hovězího dobytka, 687 vepřového, 117 koní a 164 koz.
- 1933 – počet předplatitelů rozhlasu je 30;
motorových vozidel je zde 11;
započata stavba vodních nádrží dle projektu Fr. Holínky;
postavena jedna mostní váha před č. 20, druhá na rozcestí před č. 1 převzata od dřívějších majitelů.
- 1945 – stavba letiště, projektována dráha 50 m široká, 3 km dlouhá za humny, kopce měly sloužit jako hangáry. Se stavbou započato v únoru 1945. Na stavbě letiště pracovali italští a ruští zajatci, totálně nasazení lidé z celého Protektorátu a povinně zdejší zemědělci se svými potahy.
- 1946 – 36 rodin odchází osidlovat pohraničí (asi 200 lidí).
- 1947 – zřízení zemědělského útulku;
založen Svaz české mládeže, měl 50 členů.
- 1948 – stavba silnice na Puchlovice
- 1950 – založena pobočka Československého červeného kříže, měla 80 členů;
založena Lidová myslivecká společnost – 12 členů.
- 1951 – do místní obce zajíždí jednou za měsíc státní film s hodnotnými filmy.
- 1964 – v obci založena organizace SVAZARM – měla 20 členů
- 1981 – zásluhou odbočky Čs. červeného kříže je zde 28 dobrovolných dárců krve.
od tohoto roku se bude každoročně konat turnaj ve fotbale pod názvem „Memorial Ivana Najmana a Ladislava Říčaře“.
- 1985 – rozhodnuto o výstavbě vodovodu;
rekonstrukce hasičské zbrojnice;
1. února velká povodeň způsobená rychlým táním a deštěm.
- 1988 – v noci 24. července větrná smršť, padlo 103 topolů.
- 1989 – diamantovou svatbu oslavili Božena a Bohumil Svatošovi
- 1990 - retrospektivní zápis „O čem se v kronice nepsalo“ pojednává o vystěhování rodiny Václava Morávka, Hynka Nováka, Antonína Košťála, Jaroslava Košťála a Bohumila Půlpána, který se mohl nastěhovat do domu, odkud pocházela jeho manželka. Další část zápisu vypovídá zpětně o 21. srpnu 1968, kdy území našeho státu obsadila sovětská vojska.
- 1994 - 28. ledna v noci přišla vichřice s bouřkou. Pokácela nejen stromy, ale i pomníky na hřbitově.

- 1995 – přebudována elektrická síť, zmizely sloupy, provedena kabelizace; dokončen vodovod.
- 1998 – na bývalém hřišti uprostřed vesnice zbudována asfaltová dráha pro kolečkové brusle a vybaveno dětské hřiště; začal vycházet roudnický Zpravodaj.
- 1999 – v areálu přírodního divadla vybudována víceúčelová sportovní plocha; uskutečňován Program obnovy vesnice, otevření kabin.
- 2000 – ve věku 49 let zemřel starosta obce František Ježek; 30.11. zaniklo JZD Roudnice (založeno 1953).
- 2002 – v rámci programu FARE vybudována za vesnicí na severní straně síť asfaltových cest. Bylo využito dotací EU. označeny cyklotrasy vedoucí přes Roudnici v rámci mikroregionu Uranická brázda.
- 2003 – ukončena plynofikace obce
starosta Martin Bitvar a místostarostka Ing. Jana Rejlová převzali v Parlamentu ČR dekret o udělení znaku a praporu obci Roudnice.
Na praporu i na erbu je uprostřed umístěn snop obilí a dvě sklopené radlice. Obojí charakterizuje Roudnici jako obec ryze zemědělskou.

IV. Nejstarší spolky v Roudnici

Sokol

Nejstarším spolkem ve vesnici je tělovýchovná jednota Sokol. Dochovala se jeho kronika z r. 1939, kterou sepsal Josef Charbuský.

Na prvních stránkách stojí:

„V měsíci březnu 1919 vystupují dva programátoři myšlenky sokolské: Charbuský Josef čp. 22 a Syruček Jaroslav čp. 75. Čilé jejich agitaci se podařilo v prvních dnech získati 40 členů. Občané Roudnice sezváni byli oběžníkem , aby se dostavili do schůze, kde měla být založena tělovýchovná jednota Sokol. Jeden oběžník zaslán též do sousedních Puchlovic. Bylo mnoho těch, kteří myšlenku založení jednoty nepřáli a přímo jí se vysmívali, jiní zase nevěřice v uskutečnění netečně přihlíželi a jen málo jedinců bylo, kteří s nadšením a vírou den založení očekávali.“

Přesto byla tělovýchovná jednota Sokol v Roudnici založena. Starostou byl zvolen František Půlpán čp. 30, prvním cvičitelem byl Josef Dvořáček, strojník z Puchlovic. Byli zvoleni i další členové výboru. Stalo se tak 10. května 1919.

Spolkovou místností byl sál hostince Na Kopečku, který hostinský bratr Stránský (člen Sokola) propůjčoval zdarma, pouze za úhradu spotřebované elektřiny.

Při listování v kronice Sokola nás doslova ohromí počet pořádaných akcí. Zároveň si uvědomíme, jaké poslání Sokol měl. Bylo to nejen tělesné cvičení,

ale i rozsáhlá činnost vzdělávací a vlastenecká. Jednota měla svoji knihovnu, pořádala divadelní představení, besídky a různá cvičení pro veřejnost. Vystupovalo při nich nejen žactvo a dorost, ale i ženy a muži.

V r. 1931 uspořádána vzpomínková revue „Dějiny sokolstva“. IX všesokolského sletu v Praze v r. 1932 se účastnilo mimo mnoha návštěvníků z Roudnice 6 mužů, 4 ženy, 9 dorostenců a 4 dorostenky cvičící. V r. 1933 uspořádal Sokol staročeské máje. Též oslava Husova byla důstojná. Zajímavý je v kronice zápis o účasti na pohřbu prezidenta T.G.Masaryka v r. 1937. Za Sokol Roudnice se pohřbu zúčastnili František Posadovský, František Kalous, František Víšek, Kamila Mrštíková, Františka Víšková a Zdena Papíková.

Činnost Sokola pokračovala do příchodu Němců v r. 1939. Sokol posiloval národní povědomí a proto byla v době německé okupace jeho činnost zakázána. Celé župní předsednictvo bylo zatčeno, 147 členů Orlické župy se z německých koncentračních táborů nevrátilo.

K obnovení sokolské činnosti došlo až po osvobození v r. 1945. Opět se cvičilo Na Kopečku, hostinským byl Antonín Novotný. Na cvičení zde byla hrazda, žíněnky, pérový můstek, kůň, stůl a bradla. Pilně se nacvičovalo na XI. všesokolský slet v Praze 1948. Jako cvičenci se z Roudnice zúčastnili jak dorostenci a dorostenky, tak ženy a muži.

Později se náradí přestěhovalo do hostince Na Sále, kde se cvičilo (hostinský Bohumil Svatoš). Pořádaly se besídky, akademie a různá tělovýchovná vystoupení.

Dnes je v Roudnici činnost Sokola zaměřena na fotbal. Starostou je Josef Klapka čp. 97. Zásluhou roudnického Sokola byl vybudován sportovní areál, kde je fotbalové hřiště, kabiny, tribuna a víceúčelová herní plocha. Dnes má Sokol Roudnice 85 členů.

Hasiči

Nepřetržitě činnou organizací v obci jsou hasiči, kteří nepřerušili svoji činnost od r. 1926. Toho roku zde byl hasičský sbor ustaven, měl 69 členů. Prvním starostou sboru byl zvolen František Morávek, prvním velitelem zvolen František Kulek.

V r. 1931 byla místnímu hasičskému sboru předána nová motorová požární stříkačka. Starosta obce Hynek Souček ji předal při hasičské slavnosti. Dalším starostou sboru byl Josef Zeman, po něm František Žabža, velitelem Josef Probošt. Roudničtí hasiči se velkou měrou zasloužili o vybudování divadla v přírodě. Při otevření divadla v r. 1966 bylo předáno čestné uznání dlouholetým členům hasičského sboru. Byli to František Žabža, Jaroslav Skřivan a Josef Probošt.

V r. 1981 byli vyznamenáni za 50 let práce v hasičském sboru: Vincenc Březina (1906), Josef Machač (1909) a Vincenc Matějka (1910). Za 30 let práce oceněn Josef Matějček (1928), Karel Kudrna (1917), Jaroslav Sladomel (1912) a Bohumil Žák (1911). Ocenění za vzornou práci převzal Josef Kudrna (1913).

V r. 1986 byla přebudována požární zbrojnice do dnešní podoby. Dnes má hasičský sbor v Roudnici 46 členů. Starostou sboru je Zdeněk Panchártek čp. 157, velitelem Miloslav Klapka čp. 14. Řady roudnických hasičů neustále rozšiřují mladí lidé.

V. Další zajímavosti z obce

V letech 1855 – 1868 byla Roudnice pod okresem Nechanice, od r. 1869 pod okresem Hradec Králové. Soudním okresem do r. 1949 byl okres Nechanice, potom Hradec Králové. Silnice se zde budovala r. 1880, hřbitov vznikl r. 1897.

Počet obyvatel:

1869	986 obyvatel	98 domů
1880	1.014	100
1900	922	116
1930	862	168
1945	684	
1950	604	174
1970	568	150
1981	528	
1991	491	
2002	535	194
2004	559	203

Jména starostů a předsedů MNV.

(Výčet jen podle ústního podání pamětníků.)

Hynek Souček, Alois Nosek, Václav Morávek, Jan Machač, Josef Bittner, František Žoček, Josef Lejp, František Posadovský, Karel Kadavý, František Machač, Josef Machač, Josef Bařka, Břetislav Rousek, Jaroslav Skřivan, František Ježek, Ing. Jaromír Žilka, Martin Bitvar.

VI. Současnost

Za posledních 40 let zaznamenala Roudnice a její okolí velké změny. V 60. letech minulého století se začalo s těžbou písku. Dnes jsou na západním okraji vesnice rozsáhlé vodní plochy, které poskytují v létě koupání a celoročně lákají rybáře.

Návštěvník obce se může zastavit ve vinárně U Sedláka čp. 12 nebo v hospodě U Formana. V letních měsících nabízí občerstvení také stánek u fotbalového hřiště V Lesejčku. Všechna tato zařízení dávají v létě možnost příjemného posezení i venku. Na státní silnici je motorest U sedláka Chvojky s možností ubytování.

U státní silnice upoutá pozornost podnik Svitap. Nabízí stany, haly a zahradní zařízení. Nelze přehlédnout hojně vyhledávaný Autobazar Roudnice. Znamé je zahradnictví MATTY, které nabízí okrasné dřeviny. V obci je v provozu mléčná farma a řemeslné dílny menšího rozsahu.

V Roudnici se zachovaly staré zvyky. Rok začíná tříkrálovou občůzkou, U Formana se pořádají plesy. Každým rokem prochází vesnicí masopustní průvod maškar a v dubnu se pálí čarodějnice.

Je zde v provozu mateřská škola. Nově narozené děti jsou každoročně vítány mezi občany Roudnice. Školní děti mají možnost navštěvovat volnočasový klub Kvítek. Dospělí i děti mohou uplatnit své tvořivé nadání v kroužku keramiky. Hojně navštěvované je velikonoční a vánoční tvoření, které pořádá obecní úřad pro děti i dospělé. Možnost sportovního vyžití se nabízí zejména v letních měsících. Obecní úřad zajišťuje též zájezdy do divadel v Hradci Králové, Pardubicích a v Praze.

Zájmovou činnost zde vyvíjejí nepřetržitě hasiči, sportovci, ženy, rybáři, myslivci a pozadu nezůstávají ani důchodci.

Velké změny zaznamenala roudnická návěs. Mizí topoly a vysazují se nízké dřeviny. Pokračuje výstavba rodinných domků, již ustoupily rozsáhlé plochy roudnické návěse. Na kopcích za školou byla postavena myslivecká chata.

Roudnice byla vždy obcí zemědělskou. Po zániku JZD dnes obdělává svá i pronajatá pole několik soukromých zemědělců.

Roudnice je součástí mikroregionu Urbanická brázda (název je odvozen podle ložiska pitné vody, které je v této oblasti v hloubce uloženo). Kromě Roudnice jsou členy obce Dobřenice, Kratonohy, Lhota pod Libčany, Osice, Osičky, Obědovice, Praskačka, Surovátka a Urbanice. Zástupci těchto obcí rozhodují o společném rozvoji mikroregionu.

VII. Nakonec trochu vzpomínek

○ Je to už dávno, co jezdily od vesnice k vesnici kočovné společnosti herců. Ve vesnici se herci zdrželi a hráli pokud byla návštěvnost. Ubytování byli po staveních. Trochu smutku zůstalo, když klidnou vesnici opustili (kolem r. 1937-1942).

○ Na lukách hlídal hlídač pan Paclt (říkalo se Pácl). I o seno se hospodáři báli, aby pobertové nesklidili za ně.

○ Polím na jih od vesnice se říkalo „Na Pražce“. Snad proto, že zde půda byla méně úrodná. Na severní straně vesnice se říkalo „Za Humny“. Zde je půda úrodnější.

○ 19. března chodila kapela a vyhrávala všem Josefům a Pepičkám. To bylo veselo nejen Pepíkům, Josífkům, Pepčům. Svezli se všichni.

○ Za Klazarovými byla přelízka pro zkrácení cesty z hořejního konce na hřbitov. Chodilo se po cestičce vedle plotů za zahradami.

○ Další přelízka byla na Svatošovu zahradu u Kubelkových. Tam si krátili návštěvníci cestu do hospody, aby nemuseli obcházet kolem Kudrnových, Duškových a Peškových.

○ Na návsi byla hejna hus, na struze kachny a pod topoly pásly děti krávy.

○ Koupali jsme se v Bystřici u mlýna. Kdo přeplaval „koňák“, to už byl plavec.

○ Těch slavností co se odehrálo na hřišti uprostřed vesnice! Sokol, hasiči – cvičení místní, okrsková, slavnosti velkého rázu, při nichž se lidé setkávali, poznávali, nejednou i zamilovali.

○ Když přijel loutkář Matěj Kopecký s rodinou, záviděli jsme jim maringotky a jako děti jsme obcházely a nakukovaly jsme jaké to tam mají. A ty loutky! Velké skoro jako dospělí lidé. A vodili je shora, lezli nahoře po prknech. Kašpárek, Šmidra a ty královny a princezny! To jsme z nich oči nespustily. (kolem r. 1940).

○ V zimě bývala na silnici sanice. Při cestě ze školy jsme poslouchali, jestli uslyšíme v dálce rolničky. To už byla naděje, že nás někdo sveze na saních.

○ V létě plavili chasníci koně „Na Součáku“ – rybník na hořením konci a „Na Zachariášáku“. Té vody co tam bylo a čisté! Dole byl „Páclák“ a „Hadinčák“.

○ Když ještě nebyl místní rozhlas, obecní strážník Karel Skřivan začal bubnovat na buben, aby svolal lidi. Když se seběhli, přečetl jim zprávu obecního úřadu a zase bubnoval o kus dál, až přešel celou vesnici. Obecní strážník František Pleskot, nástupce pana Skřivana, nebubnoval, ale svolával lidi troubením na polnici.

○ Houpačkáři přijeli na pouť. Nejdřív na dolní konec a pak se přestěhovali k hospodě Na Sál. O poutích se tancovalo odpoledne i večer, u houpaček bylo plno, kolotoč se točil, u střelnice lidí namačkáno. Někdy přijel na kole zmrzlinář, přitáhl vozík s ledem a se zmrzlinou, kterou dával lžící do papírových misek.

○ Těch tancovaček! Na Sále, Na Kopečku, U Matějovských. Posvícení se drželo i na zlatou – to bylo v pondělí, někdy se protáhlo i do úterý. To byla sousedská.

○ O Velikonocích se chodilo na Zelený čtvrtek s klapačkami a s vrkačkami. To bylo rámusu! U obchodníka Novotného, U Širokých, kde bylo obuvnictví a holičství a u holiče Hofmana na hořením konci. Někdy bylo i zle! To když bylo toho rámusu příliš.

○ Bystřice se rozlévala tak, že se na lukách bruslilo až do Kratonoh a k Puchlovicím.

○ Než byla do Puchlovic postavená silnice, byly přes luka lávky na vysokých kůlech. Jinak by se do Puchlovic muselo na Boharyni. Po lávkách se chodilo pěšky nebo jezdilo na kole.

○ Vzrušující podívanou nejen pro děti bylo sekání ledu. Když zamrzly rybníky, nastalo vysekávání velkých kusů ze zamrzlé hladiny. Obrovské „táfle“ se nakládaly na vozy a putovaly do lednic v místních hostincích. V lednicích vydržely přes celé léto a díky tomu bylo i ve vedrech pivo dobře vychlazené. Sekání ledu byla práce pro chlapy. Děti jen zvědavě z patřičné vzdálenosti přihlížely.

○ Ve všech třech roudnických hospodách se hrály kuželky. U Svatošů pod kaštany, Na Kopečku v zahradě, U Matějovských také v zahrádce. Této zábavě byla předurčena zejména nedělní odpoledne.

○ Za 2. světové války se nesmělo tancovat. Mládež se přesto chtěla scházet a bavit se. V této době byla ve vesnici 3 volejbalová hřiště. V topolech mezi Klapkovými a Zimákovými, vedle pomníku na hřišti, na návsi proti Charbuským. Hřiště byla navečer plná a po hře se sedělo pod lipami nebo pod topoly. Legrace bylo při tom vždycky dost.

○ Nadojené mléko se vozilo do hradecké mlékárny. Hospodáři je připravili v kovových baňkách (15,20 a 25 l) k silnici a pan Ježek je vozil s potahem do Hradce Králové. Později byly po vesnici rozmístěny budky, kam se plné baňky nosily. O sběr mléka se staral pan Sladomel, později je svážel nákladním autem pan Kučera. V každém hospodářství byla odstředivka na mléko, máslo se stloukalo doma. Tvaroh si hospodyně také připravovaly doma. Používaly jednoduchý dřevěný lis, kterému se říkalo „šráček“.

○ Na struze a na rybnících jezdili kluci na neckách. Prima podívaná ze břehu, ještě lepší když se zmáchali.

○ Každý kluk si uměl vyřezat na jaře píšťalku. Vrbovou, z lípy, z jasanu. A k tomu patřilo cvrkání kuliček. To byly zábavy na celé odpoledne.

○ A zvonec na konec!

Zvony na zvoníčkách ve vesnici ohlašovaly poledne a klekání. Smutně zvonily, když šel po vesnici pohřeb a nejsmutnější byl umíráček na hřbitově. Klinkal svoje jednotvárné bim – bam na poslední cestu všem, kteří se tu před námi radovali, starali se často jen o to holé živobytí. Škoda, že zvony umlkly. Jako by s nimi odešlo do dálky něco, co nemůžeme vrátit...

A tak nám ty vzpomínky zůstaly. Rádi si vyprávíme jak o smutném tak o veselém z našeho mládí. Čas – jediný spravedlivý – nám všem odměřuje stejně. Bylo by toho ještě hodně, co nepřišlo „na přetřes“.

Vzpomínaly roudniční duchodci.